Autor Guste Santini
Utorak, 10 Listopad 2000 14:20

Desetak se je godina govorilo o strategiji razvoja ali se tom pitanju zapravo nitko nije ozbiljnije pozabavio. Usamljeni pojedinci pokušavali su svojim radovima, i nastupima, ukazati na potrebu izrade cjelovite Koncepcije i strategije razvoja. Vjerojatno najdosljedniji na inzitiranju izrade Koncepcije i strategije razvoja je bio Stjepan Zdunić. Što više sam ili sa Matom Grgićem napisao je niz studija koje su za cilj imale, bilo dokazivanje nužnosti Koncepcije i strategije razvoja, bilo svoje poglede što bi Koncepcija i strategija razvoja trebala biti.

Cijela priča svoj početak vodi nas u vrijeme početka devedesetih godina kada je, nikom jasno zašto, ukinut tadašnji Zavod za društveno planiranje. Dakle, ukinuta je institucija koja se je profesiionalno bavila promišljanjem razvoja Hrvatske. Mnogi naši makroekonomisti su počinjali ili bar na neko vrijeme radili u toj uglednoj instituciji. Nova vlast je planiranje izjednačila sa prethodnim sistemom i to je bilo dostatno za njegovo ukinuće. Tragično.

Poslije su se pojavili stanoviti pokušaji u Ministarstvu financija i u Hrvatskoj narodnoj banci. Međutim "po dubini i širini" kao i raspoloživim sredstvima uključujući i kadrovske resurse sve to nije bilo dostatno. Na kraju svoje vladavine HDZ je pokušao dati svoju Strategiju razvoja. Kako je ubrzo došlo do promjena taj je rad ostao tek još jedan od pokušaja definiranja strategije razvoja.

Nova vlast je relativno brzo, iako opterećena stanjem u privredi, pokrenula pitanje Strategije razvoja. Do koje je mjere želila dati značaj tom radu jest i imenovanje Dr. Gorana Granića za koordinatora cjelokupnog tima. Iako je formirano niz grupa i podgrupa kao i javni poziv svim građanima da dadu svoj doprinos izradi Strategije razvoja izgleda da se stvari ne razvijaju - ni u pravcu ni u intenzitetu - kako je to zamišljeno. Naprosto tekući problemi mjenjaju odnos prema Strategiji koja ponekad služi kao alibi za propušteno ili nedovoljno dobro učinjeno. Stanje u privredi se ne poboljšava. Predizborna se obećanja ne isupnjavaju. Što više mnoge stvari kreću suprotno od predizborno obećanog smjera.

U tim i takvim uvjetima sve političke strane, više ili manje javno, nastoje izraditi vlastitu Strategiju razvoja. Niz stranaka u izradi Strategije razvoja konzultira se i sa autorom ovih redaka. Dobra strana tih i takvih aktivnosti je u činjenici da poslije, ponekad i burnih, rasprava stvari se ipak definiraju na način kako je to jedino moguće. Ali moram priznati, da stranke, ipak, svoje Strategije započinju svojim političkim programom što implicite znači priznanje Koncepciji kao prvom koraku cjelokupne priče.

Stvari se usložnjavaju kada dobiju analizu trenutnog stanja i sredstva koja su nužna da se ostvare ciljevi koji su dio njihovog političkog programa. Ubrzo potom članovi koji su zaduženi za privredu preciznije identificiraju činjenicu da je planiranje sve iako sam plan ne mora značiti ono što mu obično pripisujemo. To je dobar početak za profiliranje političke scene i na privrednom planu.

Međutim, kako se iz dana u dan kriza povećava to je za očekivati da će se najavljene strategije prevesti u "vatrogasnu službu" kako bi se u najkraćem vremenu nudila rješenja temeljem

"osjećaja" a ne sistemski definiranog programa koji su želili nazvati Strategijom razvoja.
Za one stranke koje nisu počele svoj rad na strategiji razvoja kao i podrška onima koji su iz bilo kojeg razloga zastali na izradi svoje Strategije razvoja želim jasno reći da je bez obzira na stanje u privredi potrebno raditi na izradi Strategije razvoja. Šestorka bez Strategije razvoja pokazuje na najučinkovitiji način što znači osvojiti vlast a ne imati svoju Strategiju razvoja.
"Vrijeme počinje mrviti visok stupanj prethodne političke suglasnosti."

Pri izradi Strategije razvoja valja poći od Koncepcije razvoja. Treba jasno odrediti ciljeve društvenog sistema i na tim temeljima sukladno političkoj orijentaciji definirati kako ostvariti postavljene ciljeve. Treba imati u vidu da postoji uvijek više mogućnosti i prije odabira "svoga puta" potrebno je svaku mogućnost posebno testirati. Iako problem ne izgleda složen, na prvi pogled, odista je teško donijeti ispravnu odluku.

Naime od ciljeva i ekonomske teorije (poreza, tečaja, kamatnih stopa, intervencionizma, itd.) definira se sistem. Sistem sam po sebi je dinamičan i podložan promjenama. Iako se od sistema očekuje značajna flesibilnost on sam mora biti konzistentan. Njegovu varijabilnost određuje tekuća ekonomska politika. Zato i kažemo da, u dugom roku, nema razlike između politike i sistema. Ovo posebno valja imati u vidu jer je nesporna interakcija podistema vodoravno kao i postojanje interakcije u odnosu sistema i podsistema. Ako se pri tome ima u vidu nelinearnost vremena i njegovo dinamizranje moguće je ustvrditi da se radi o složenim sistemima i o složenim međuovisnostima u funkciji vremena.

Ona stranka koja uspije građanima ponuditi realno ostvarivu Strategiju razvoja privrede u narednim će izborima sasvim sigurno polučiti značajne izborne rezultate. Ono što mora učiniti jest da što prije definira tko i kako će ostvarivati jednom donesenu Strategiju razvoja koju će budući obnašatelji vlasti kontinuirano preispitivati. Nije nevažno ukazati na potrebu podjele dijela ekonomskih stručnjaka na one koji će se baviti trenutnim privrednim problemima i onim koji će raditi na definiranju Strategije razvoja. Interakcija i timski rad mogu povećati učinkovitost grupa ali ga ne mogu supstituirati.